

ERDÉLYI GAZDA

MECJELENIK

minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, c. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
(Gamauf Vilmos c. titkárhoz)
címezendők.

AZ

ERDÉLYI

GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

	1-11	12-31	1-61	1-121	1-181	1-241
	szeri	szeri	szeri	szeri	szeri	szeri
	kr	ft	kr	ft	kr	ft
16/16 lap	14	36	70	120	160	200
8/16 "	7	18	35	60	80	100
4/16 "	3.50	9	17.50	30	40	50
2/16 "	1.75	4.50	8.75	15	20	25
1/16 "	.90	2.25	4.40	7.50	10	12.50

Többszöri hirdetésnél nagyobb kedvezmények.
Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan körjük kitenni;
mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése
számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala
és a k. Lyceum nyomda központi irodája (főter gr. To-
leki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. é. ftba számít-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina
János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Gyümölcsseim.

III. Körték.

(Folytatás.)

Tongres-i körte. (Birn von Tongres; Poire de Tongre.) A közepszerűnél jóval nagyobb körte. Alakja majd hosszas kupdad vagy csigaulaku, majd szabályos körtealaku, majd ismét szabálytalan, pupos s egyik oldalán hizottabb, mint a másikon. Szára elég hosszú, mindkét végén bunkós, fás, néha egyes dudortól félrenyomott, néha csak a fölültre helyezett s mintegy a gyümölcs folytatásának látszó. Kelyhe szarunemű, nyílt, hol mély, hol ismét sekély, ritkán egyenlő ke-rekedésű mélyedésben ülő. Bőre vékony; jellemző, hogy elvirágzás után csakhamar ragyogó barnapiros színt ölt a kötődő gyümölcs, mely színezetet közép fejlődése koráig meg szokta tartani s csak később lassankint vesztí el; míg teljes kifejlődésével világos fahéjszínű s néha napos oldalán pirossas, finom hálóz-atba burkolózik, de mindemellett is fényes marad. Husa zöldesfehér, igen finom, teljesen szétolvadó, mag-háza körül köves szemcsés; leve igen bő, cukros, finom savanyúval emelt, fűszeres-zamatu. Érik sept. oct. I. rendű. Fája élénk növéssű, kényes, de igen ter-mékeny. Védett helyre való; különben gyümölcseit lehányja a szél s fája nagy hidegben kifagy. Az 1871 telén valamennyi termő anyafám volt e fajtából mind kifagyott valamint fiatal oltványaim is s csak aljok-

ról ujitották meg magokat.*) (KG. 1870. 516. I. és 1871. II. 588. I.)

* * *

Udvari tanácsos körte. (Hofrathsbirn; Maréchal de cour.) E kitünő őszi körtefaj oltóvesszejét még 1866-ban meghozattam Bátorkesziből. Nálam 1871-ben termett először. Első gyümölcssei azonban sehogy sem egyezvén a leírásokkal (egészen gömbalaku, rend-kivül rövidszáru gyümölcsök voltak) gyanút ébresztet-tek bennem a faj valódisága ellen. Az elmúlt nyáron újból termett három fám is e fajtából s gyümölcssei ez uttal már teljesen egyeztek a leírásokkal, sőt a gyü-mölcészeti évkönyvekben (Annal. de Pomol I. 9.) közlött színes ábrával is, noha nem is voltak oly te-kintélyes nagyságuk, milyenek ezen műben Bivort ur a conseiller de la cour (= Maréchal de cour) körte gyümölcsét bemutatta. Fajom tehát valódi. Ezt annál-inkább állithatom, mert ugyanazon fajt valódiságáról vagy ennek ellenkezőjéről teljes meggyőződést szer-zendő azonnal meghozattam Lucastól, Württemberg-ből is, valamint Glocker K. hazai, jeles gyümölcse-szűnkől, Enyingről is, és azt tapasztalom, hogy ez utóbbi helyekről került fajok, melyeket a Bátorkeszi-

*) Egy Temesmegyében lakó barátom, Gyarmatáról szintén azt írta a múlt é. nov. hóban, hogy Tongres-i körtefája annyira szen-vedett az 1871 telén, hogy nyár folytán végkép kiveszett: míg szom-szédomban északi oldalról egy kis emelkedéstől védett helyen telje-sen épen maradt a Tongres-i körtefa, mely faiskolámból került oda.
B. M.

ből került és már termő Udvari tanácsos körtefáim ágaira oltottam, teljesen egyező növényzetet mutatnak az előbbivel. — Teljes leírását honi nyelvünkön tudtommal még senkisé nem közölte.

Származása. Van Mons nyerte magról. Első gyümölcsöt 1871-ben mutatta be. Bivort Sándor, kitűnő belga gyümölcsész kezdte elterjeszteni, ki 1847-ben Maréchal de cour, 1850-ben Duc d'Orléans és 1853-ban Conseiller de la cour név alatt közölte leírását, külön álló gyümölcsöt gyanítván rejleni mindhárom név alatt. Később azonban bebizonyult, hogy mindhárom név egy és ugyanazon gyümölcsfajra vonatkozik.

Érés ideje. Sept. vége és october.

Minősége. I. rendű.

Nagysága. Jókor nagy, de többnyire közepes nagy.

Alakja. Szabályos körtealaku vagy hosszás, tompa csigaalaku; egyik oldalán hizottabb néha, mint a másikon. Zöme kelyhe felé esik, honnét szára felé csekély behajlással fogy s tompa hegyben végződik. Szára vékony, fás, csekélyke üregbe helyezett s néha pupos emelkedésektől félrenyomott. Kelyhe szarunemű, szabálytalan, nyílt, csaknem a felszínre helyezett.

Szine. Bőre vastag, kissé érdes, fűzöld, vagy sárgászöld, vörhenyesbarna vagy fakó pontokkal sűrűn behintett és márványozott, szára körül gyakran fakószínű rozsdával bevont.

Izlelése. Husa fehér, félfinom, olvadó, leves, magháza körül köves-szemcsés; leve igen bő, cukros, az Izambertéhoz hasonló, kedves borizű.

Fája. Bujanóvű, edzett természetű, igen termékeny. Vadonczon is, birszen is szép gulafákat alkot. Gyümölcsei meglehetősen állják helyöket a fán.

Vesszei. Hosszak, vastagok, könyökösek, kissé szétálló, fölfelé görbülők, hamvas-zöldek, alól kerekalaku, fölfelé vékony, hosszás, fakószínű pontokkal elég sűrűn pontozottak; ritkás levélközűek.

Levelei. Nagyok, kerülékesek, vagy tojásdad-gömbölyűek, többnyire laposak, hegyesek, fiatal oltványokon a Takarékkörte leveleihez nagyon hasonló, tompán fűrészeltek. Levélnyelők hosszú, elég vastag, de erőtlen; levélpálhái fonálidomúak.

Rügyei. Középnagyok, kuposak, a fától jól elálló, a vesszők derekán néha sarkantyusan kiemelkedők, hamvas szürkével árnyalt barnák, jól kiálló, sima párkányozt ülőlapra helyezkedők.

Virágrügyei. Középnagyok, kuposak vagy

tojásdadok, hegyesek, gesztenye színnel árnyalt s szürkével mosott barnák.

Hasonnevei. Duc d'Orléans; Conseiller de la cour; Band de la cour, stb.

Leirői. Bivort Sándor, 1847. Alb. de pomol. I. nro. 30; 1850. Alb. de pomol. III. k. 41 l. és 1853. Annal. de pomol. I. 9 l.

Jahn, Illusrirtes Handb. der Obstk. II. 477 l.

André Leroy, Dictionnaire de pomol. II. 390.

Észrevétel. E jeles körtefaj nemcsak hogy baj nélkül kiállotta nálam az 187 $\frac{1}{2}$ -diki telet; hanem aránylag a legtöbb gyümölcsöt is termett a múlt nyáron. Széles elterjesztésre méltó még az alföldön is.

(Folytatása következik.)

Bereczki Máté.

Gazdasági hitelünk és fejlesztésének eszközei.

(A „Wochenblatt für Land und Forstwirtschaft“ nyomán.)

(G. V.) Agarialis viszonyainknak haladó fejlődésével, a belterjesebb gazdasági üzletre irányzott átmenettel, a földmivelő osztály tökeszükségletének fokozatos emelkedése karöltve jár. A robot és dézma békőiből szabaduló földmivelésünk jelenleg ily átmeneti stadiumban áll, és ebből folyólag üzleti tőkéjének gyarapítására törekszik. A hazai gazdaság ezen iránya kivált azon fokozott igényekben nyilvánul, melyeket földbirtokos osztályunk a hitelintézetekkel szemben támaszt, de sajnos, hogy e jogos igényeknek pénzvállalataink csak aránytalanul csekély mérvben felelnek meg. A hitel feltételei — magas kamatláb — többnyire oly terhesek, hogy okszerű és számító gazda csak akkor veheti magát azoknak alá, ha végszükségének vaskényszere a hitel igénybevételét elodáztatlanul követeli, kölcsönzött pénzzel gazdasági üzletünk emeléséről, telkesítésről eszközöléséről nálunk csak alig lehet szó. E tényleg fennálló mostoha viszony szolgál első sorban gazdasági felvirágzásunknak majden áttörhetlen gátjául.

Constatálva gazdasági hitelviszonyainknak ezen sajnos állapotát, azt hisszük, érdekes leendő a külföld azon intézeit szorosabban szemügyre venni, melyek éppen a specialis gazdasági hitel emelését, illetőleg a hitelszerzés könnyítését célozzák. Hogy azonban ezen intézetek jótékony hatását kellőleg méltányolni is képesek legyünk, mindenekelőtt meg kell állapítanunk a gazdasági tőke és hitel lényegét, valamint fel kell tüntetnünk azon különbséget, mely a gazdasági s az ipari vagy kereskedelmi vállalat hitelo között létezik.

A gazdasági vállalat tőkéje vagy a lap — vagy üzleti tőke, az elsőhöz tartozik a talaj, minden állandó beruházásával együtt, mint épület, ut sat. ez a legbiztosabb, de legkevésbé gyümölcsöző tőke, mert csak csekély kamatot hoz. Az üzleti tőke kétféle természetű ugyanis álló és forgó. Az üzleti álló tőke, vagyis mindazon tőkék összege, melyek csakis új értékek termelésére szolgálnak

vagy használatnak — (mint p. o. gépek, haszonállatok sat.) kevésbé biztos ugyan, mint az alaptőke, de amannál magasabb kamatot hajt, — az üzleti forgó tőke azonban, vagyis mindazon értékek összege, melyek magában a gazdaságban termeltetnek vagy a termelés alkalmával felhasználva a termékekbe átmennek (p. o. gabona készlet, vetőmag, gép- tartalékreszek, tűzifa, trágya, napszámki költség sat.) — még magasabb kamatozásra képes. Az említettek közül épen az üzleti forgó tőke az, mely a kereskedő és iparos üzleti tőkéjéhez leginkább hasonlítható, de egy lényeges különbsége a kettőnek abban áll, hogy a gazdasági üzleti forgó tőke huzamosabb időt igényel, míg termelésre használt alakjából (p. o. mint vetőmag) pénzzé változva (mint eladott gabona) a gazdának ismét szabad rendelkezésre áll, ellenben az iparos és még inkább a kereskedő üzleti tőkéje aránylag sokkal rövidebb idő alatt ismét visszafolyhat.

Az említett tőkéknek egy külön osztálya az u. n. telkesítési tőke vagyis azon értékek összege, melyek a talaj termelésének emelését vagy állandóan vagy legalább huzamosabb időre biztosítani czélozzák (p. o. csatornázás, öntözés, alagsövezés sat.) Telkesítések tervezésénél a hitel kérdése legsúlyosabban nyom a latban, különben épen a telkesítési tőke az, mely — igaz, hogy nagy kockázattal — magasabb kamatot hajthat bármely más gazdasági tőkénél. De ezen előnye mellett sem tagadhatja meg a többi gazdasági tőkék jellemét, mert szintén csak huzamosabb időszak — évek, sőt évtizedek multával fog a vállalkozó kezébe visszatérni.

A felsorolt tőkék kamatozási aránya körül-belül a következők:

Átlagban kamatozhat:

az alaptőke	3—5 százalékot.
az üzleti álló tőke	4—6 „
„ „ forgó „	6—9 „
a telkesítési „	8—12—15 „

A gazdasági tőkének eddig kimutatott sajátjaiból önként következnek:

1) hogy a gazda csak akkor élvezheti előnnyel a hitelt, ha az hosszabb időre, legalább néhány évre nyújtatik, mert a gazdasági tőke kamatozása és törlesztése e huzamosabb időközöt feltétlenül igényli.

2) hogy hazai uralkodó gazdasági viszonyainkat tekintve, midőn a tőke leginkább az alaptőke nevelése, néha a gazdaság felszerelése, legritkábban azonban telkesítés céljából kölcsönöztetik — a gazda legtöbb esetben csak nagyon csekély kamat fizetésére képes.

Ebből kiindulva, e sajnos tény, mely szerint gazdánk épen azon tőke gyarapítására használják a nyújtott hitelt, mely legcsekélyebb gyümölcsöztetésre képes — gazdaságunknak menthetetlen, mondhatni szerves hibájául tekinthetjük. E hibának oka talán abban rejlik, hogy sok gazda a gazdasági tőke természetének lényeges különbségeit vagy nem ismeri, vagy nem méltányolja eléggé, különben nem fordulhatna elő úgy szólnán naponta azon eset, hogy külterjes (extensiv) és hiá-

nyosan felszerelt gazdaságok mellett a birtokosok még folyvást területük nagyítására törekednek és e célból magas kamatra kölcsön tőkét is felvesznek. A gazdák eladósodásának, a törlesztés lehetetlenségének oka nagyon sokszor viszás hitelműveletben rejlik és számtalan példát sorolhatnánk fel arra nézve, hogy birtokosok úgy mint bérlők tönkre mentek, mert tőkéik felhasználásánál nem a jelzett szempontok voltak irányadók.

Hitelintézetet, mely hitelét a gazdának fenti feltételek mellett — azaz csekély kamatra és több évre — nyújtja, hazánkban eddig csak egyet ismerünk: a magyar földhitelintézetet, melynek áldásdus működése országszerte ismeretes. De ez egyetlen intézetünknek aranyoldala, hogy előnyeit leginkább csak nagy birtokosok élvezhetik és azért jelen sorainkkal oly — még eddig csak külföldön létező intézetek ismertetését czélozzuk, melyek kisebb birtokosnak és bérlőnek egyaránt, huzamosabb időre olcsó hitelt biztosítanak.

Németország több vidékén, főleg azonban Poroszország rajnai tartományában, hol a társulás szelleme a gazdák sorában is a legkülönfélébb alakot öltötte magára, a gazdasági hitel emelésére többféle hitel- és kölcsönegylet, népbank sat. szolgál, mind ezek között azonban egy sem felelt meg oly kiváló mérvben feladatának, mint a Raiffeisen által szervezett kölcsön pénztár-egylet.

E kölcsön pénztár-egyletek célja a gazdának költséges és nehézkes formalitások nélkül alacsony kamat mellett huzamosabb időre készpénzt kölcsönözni. E végből egy vagy több község gazdái együttes jótállás mellett — azaz egy mindnyájáért és mindnyájan egyért jótállva — egyletet alakítanak, hogy a szükséges pénzeket közösen más hitelintézetektől megszerezhessek, egyszerűen, — a mi takarékpénztárainkhoz hasonlóan — kamatozás végett betéteket is elfogadnak. A kölcsönvett tőke az együttes jótállás következtében a lehetőségig biztosítva van, azonban természetes, hogy a kölcsön pénztáregyletnek csak oly tagot lehet és szabad felvennie, kinek vagyoni állapota és jelleme eléggé ismeretes. Daczára e megszorításnak, mely az egylet terjedelmét korlátozza, működése a legsikeresebb lehet, mint az alábbi hiteles adatok fényesen bizonyítják.

A Raiffeisen-féle hitelegyletek lényege a következőkben összefoglalva:

1.) Az egylet pénzzükségletét kölcsönök által fedezi s miután az együttes jótállás legnagyobb biztosítékul szolgál, többnyire aránylag olcsó kamat mellett nyeri a pénzt. Nem ritka eset, hogy jelentékeny összegek $4\frac{1}{2}\%$ sőt $3\frac{1}{2}\%$ százalékkért is megszerezhetők voltak, a maximum 5% .

2. Az egylet pénzeit huzamosabb időre (5—10 évre) tagjainak, esetleg idegeneknek is kikölcsönözni, a visszafizetés idejét a kölcsön módja s a törlesztés lehetősége szerint határozza meg, azonban bárkinek szabad tetszésében áll nyert kölcsönét a határidő letelte előtt is befizetni, mi által a törlesztés tetemesen könnyítve van.

3. Minden kölcsön fejében az egylet bizonyos kamatot (többnyire 5%) és mérsékelt provisiót számít.

4. A befolyt provisióból mindenekelőtt az egylet ügyviteli költségei fedeztetnek, a felesleg egyleti alaptőke gyűjtésére fordítatik, melynek célja netán beálló veszteségeket pótolni; kedvezőtlen pénzvisszonyok alkalmával a tagokat tulajdos kamatkiszabásától megóvni, végre idővel a kamatláb leszállítását lehetségessé tenni. Ez alpból jótékony intézetek, iskolák sat. valamint önhibájukon kívül sujtott tagok is segélyeztetnek.

5.) A tagok nem kötelesek pénz betéteket tenni, de osztaléket sem nyernek, később belépő tagok azonban a létező egyleti alaptőke arányához mérten felvételi díjat fizetnek.

6.) Az egylet betéteket minden időben és bármely nagy összegben elfogad és azokat mint kamatozó kölcsönöket kezeli.

7.) Az egylet ügyvitale egyszerű és olcsó, mérsékelt tiszteletdíj mellett erre többnyire egy tag vállalkozik. A pénzkezelés egy választmány gondos ellenőrzése alatt áll.

8.) Az egylet nemcsak azon iparkodik, hogy tagjai számára esetről-esetre a szükséges pénzösszegeket megszerezhesse, hanem azoknak anyagi helyzetét egyáltalában tőle telhetőleg emelni törekszik, azért a pénzt magában véve nem mint célt, hanem csak mint a célnak eszközt tekint.

Azon eszközökhöz, melyek által a tagok anyagi helyzetének emelése céloztatik tartozik többek között azon intézmény is, hogy az egylet mindazt, mire a gazdának szüksége van vagy lehet, a fogyasztó egyletek példájára közösen nagyobb mennyiségben vásárolja be, p. o. vetőmagot gépeket és eszközöket, mesterséges trágyaszereket sat. Ezen eljárásból minden egyes tagra aron megbecsülhetetlen haszon hárul, hogy jó és hamisítatlan cikket többnyire olcsóbb áron nyer és miután az egylet rögtön kész pénzzel fizet, tagjainak azonban félévi kamatnélküli hitelt engedélyez, kivált kedvezőtlen termés alkalmával a gazdának fizető képessége a lehetőségig kimélve van.

A gazdasági kölcsön pénztár egyletek a rajnai tartományban már 1849 óta léteznek — lassan fejlődtek, azonban évről-évre mélyebb gyökeret vertek a nép gazdasági életében, mert az egyszerű földmivelő is miudinkább tisztelni becsülni tanulta az áldás-dús intézményt. De hogy mi távolabb állók is méltányolni tudjuk a látszólag jelentéktelen egyletek működését, hogy — mit szívünkbenől óhajunk — a vonzó példa nálunk is buzgó utánozókat keltsen — vessünk egy futó pillantást azon előnyökre, azon eredményekre, melyeket a társulás üdvös eszméje e téren is kivívott. —

A gazdasági kölcsönpenztár egylet mindenekelőtt a szegény népnek véres verejtékéből gazdagodó uzsorások üzletét kisebb mértékre szorítja, a legtöbb helyen azt teljesen meg is hiúsítja. Statistikai adatok bizonyítják, hogy a perek, végrehajtások, a gabonának lábon való eladásai sat. sat. mindazon járáásokban jelentékenyen megfogytak, hol kölcsön pénztár-egyletek működnek!

De nemcsak szorult kelyzetben levő tagjain segít az egylet, hanem vagyonos gazdának is kedvezményt nyújt az által, hogy jelzálog kölcsöneinek törlesztését csekély provisió mellett, többnyire 2 százaléért, átveszi s a most már vele szemben adósnak megengedi, hogy adósságát aránylag csekély részletekben a mint tőle telik leróhassa. A törlesztés még az által is könnyítve van, hogy az egylet betéteket bármely időben bármely nagyságu összegben adóssától elfogad és e betéteket annak javára mindaddig kamatoztatja, míg a lefizetendő részlet vagy összeg kiegészítésére fordítható.

A ki ismeri azon nehézségeket, melylyel a jelzálogkölcsönök törlesztése rendszerint jár, nem fogja tagadhatni, hogy a kölcsön pénztár-egyletek ezen működési ága egymagában is nevezetes befolyást gyakorol kedvezőtlen gazd. viszonyok gyökeres javítására.

Az által, hogy a kölcsön pénztár-egyletek a legcsekélyebb betétet is elfogadják és kamatoztatják kiváló mérvben fejlesztik a takarékoság szellemét épen a kis gazdák körében. A nép vagyoni állapota gyarapszik, sanyarn évekre tartalék gyűjtetik és számtalan különben holt tőke megfelelő gyümölcsöztetésnek indul. A kölcsön pénztár-egyletek a közhasznu intézményeknek is pártolói, ebből kiindulva a gazd. egyleteknek szükséges és hasznos be rendezések vagy intézmények létesítésénél előlegekkel szolgálnak és így ugy a földmivelés haladásának, mint a társulás fejlődésének hatalmas rugói.

A rajnai tartományban eddig mintegy 80 ily egylet alakult és számuk még folyton nő. Életrevalóságuknak legbiztosabb tanujelét azon körülményben láthatjuk, hogy mihelyest egy újonnan alakult egylet csak kevés tért nyert, már elegendő pénzzel is rendelkezik, sőt a nagyobb pénzüntézetek részéről előnyben is részesül.

Az egyletek közül még egy sem szűnt meg, még egy sem mutatott ki deficitet, sőt a porosz francia háboru alkalmával nem csak fel nem mondtak az itt elhelyezett tőkék, de mint legbiztosabb helyre számos új betét is odaözlött.

A rajnai központi gazdasági egylet, méltányolván a kölcsön pénztárak roppant közgazdasági horderejét, vándortanárát Schulz urat ily egyletek alapításával és szervezésével országszerte megbizta.

Jelenleg a számos kölcsön pénztár-egyletet egy közös hitelbankkal sikerült összekötni, melynek célja a némely egyletnél netán létező pénzfeleslegeket kamatozás mellett átvenni és pénzzükében szenvedő egyletekhez eljuttatni, e célszerű intézkedés mindenestre még nagyobb lendületet biztosít a közhasznu egyleteknek.

A korszerű, a nép köréből eredett, az önségélyen alapuló intézményt főbb vonásaiban vázoltuk, — szabadjon reménylenünk, hogy haladó szomszédaink példája nálunk pénz- és hitelszegény magyaroknál mielőbb buzgó követőkre fog találni.

T Á R S A L G Ó.

Szőlészetiünk haladása az 1872-dik évben.

Ha az elmúlt tizedekre gondolva, csak egy év szőlészeti eredményezését egybe hasonlítjuk lehetetlen észre nem venni, mennyire törekszik minden ember a kórral való haladásra, átlátva azt az igazságot, hogy a jelen vasuti hálázatokkal szemben nincs más jövőnk, mint a szőlőtermelés és a marhatenyésztés; mert egyebet mindent hozhatnak más helyekről mivel megverhetnek, de bort — melyel a miénk csak egy kevés igyekezet mellett is ne tudna versenyezni — sehonnan sem. Ily okon igen helyesen fogták fel egyesek a kór szellemét és vas szorgalommal igyekeznek, hogy tőle el ne maradjanak. Állításom igazságának bebizonyítása végett legyen szabad csak ez őszi idény alatt keletkezett szőlészeti munkálatok statisztikáját felmutatnom. —

1.) Marosszéken Agárdon van rigolirozva 6 hold szőlőhely lejtmezézt vizvezető utakkal ellátva. Ebből az őszen be is ültetett 3 hold. Tulajdonosa marosvásárhelyi kereskedő Bucher Miksa ur.

2.) Mező-Csáváson Jenei József és Károly uraknak 15 holdnyi szőlőhelye lejtmezézt vizvezető uttal, felásni megkezdett. Nagy része rajnai rieslingel lesz beültetve. —

3.) Maros-Szt.-Annán Máriafi Albert urnak 10 hold szőlő megkezdett rigoliroztatni riesling ültetés alá. A vizvezető utak már lejtmezéztettek. —

4.) Jeddi Turman László ur a vásárhelyi nagy hegyben 1 hold szőlőhelyet rigoliroztat s ülteti rieslingel. —

5.) Baczka-Madarason báró Apor Károly ur két hold szőlőhelyet rigoliroztat. Ülteti rieslinggel. —

6.) Nyárádszentháromszágon Nagy Dénes ur mély szántással jól megporhanyított új szőlőhelyet ültet, egy hold muskotály 3 hold riesling és $\frac{1}{4}$ hold asztali szőlővel. —

Hogy Marosszéken mennyire biztosan haladhatnak a riesling ültetéssel arra nézve B. Apor Károly ur riesling bora szolgál utmutató példaul. —

7.) Hunyadmegyében Bokajban báró Szentkereszty György ur 8 hold új szőlőt állit, mely már nem a riesling útján halad elő, hanem a felséges bort adó fehér és szürke pineau szőlők vannak oda szállitva. Tavasszal ültetődnek meleg mészes vegyületű talajba. Készül tehát a pezsgőnek való anyag, mely versenyezni fog a cliquot-tal.

8.) Sorostélyon gróf Teleky Sándor jószágában, hol eddig is kitünő bor termett, husz hold szőlőhelyen kezdődik a rigolirozás lejtmezézt vizvezető ut elkészítése után. Rieslinget fognak ültetni belé.

9.) Balástelkén gróf Haller Jenő ur 6 hold szőlőjét ujittatja; lejtmezézt vizvezető útja megvan. Két holdnak pedig foly a rigolirozása. Tavasszal ülteteti be rieslingel.

10.) Aranyos-Pojánban Szentpály Ignácz ur a tordai Szent-Jánosban két hold szőlőt rigoliroztat. Egy hold muscat lunellel és egy hold rieslinggel ültetendő 1873. tavaszán.

11.) Ugyanott rigolirozott földbe ültet Velics György ur 2 hold rieslinget.

Azt hiszem, hogy ezen kimutatások mind egyes bizonyítéka annak, mennyire igyekszünk a kórral haladni.

Fekete Pál,
szőlészeti vándor tanár.

A gazd. naptár-pályázata ügyében.

Népszerű gazd. naptár megírására a földmívelés, ipar- és kereskedelmi magy. kir. ministerium által mult 1872-dik évi 5783. sz. alatt kiirt pályázatra érkezett munkálatok a magyar gazdasági egyesület által e célra kiküldött bizottmány által megbíráltatván ugyanez az: „Én is hoztam néhány homok szemet fogadjátok szívesen” jeligével jelzett dolgozatot ítélte a legmegfelelőbbnek.

A jeligés levélke felbontatván a dolgozat szerzőjéül: P a p i B a l o g h P é t e r tünt ki, ki ennuél fogva a naptár elkészítésével meg fog bízni, utasításul adatván neki, hogy a bírálóknak észrevételeit tekintetbe vegye.

A többi munkálatok közül a következő jeligéjükhez csatolt egyes minta értekezések ítéltettek a naptár számára használhatóknak: 1. „Oktasd a népet.” 2. „A gazdaság feladata: lehető legjobbat, minél többet s minél huzamosb időn keresztül előteremteni a földbirtokból.” 3. „Isten áld meg a magyart.” A nevezett munkálatok a pályázat értelmében egyenként 25 frttal fognak díjaztatni.

A 2-dik sz. alatti munkálat szerzője nevének nyilvánosságra hozatalába előlegesen beleegyezvén a jeligés levélke felbontatott és az értekezés szerzőjéül L á v a y J e n ő, — Körmenden, tünt ki.

A többi jeligés levélké az azonban csak azon esetben fognak felbontatni, ha azt a szerzők nem ellenzendik, miért is az említett munkálatok szerzői ezennel felhívatnak, hogy ez érdemben nyilatkozzanak, megjegyeztetvén, hogy ha f. év február 1-éig nem történik nyilatkozat, a jeligés levélké fel fognak bontatni. — A többi pályázók munkálataikat a földm. ipar- és kereskedm. ministerium földmívelési osztályában átvehetik.

LEVELEZÉS.

Felelet Vályi Elek barátom interpellatiójára.

Azt kérdi Vályi Elek barátom, hogy a ruländer egy-é a pineau gris-sel? Erre a szerkesztő ur megtette igen helyesen megjegyzését. Egy biza azzal a csekély észrevétellel, hogy a németek is magokénak akarják tartani, mint a francziák.

Keletkezése okát a ruländer nevezetnek így tudom.

A Valois család ifjabb ága alatt a hugenották elleni gyűlölet, mely több mint 30 esztendeig a vad indulat kegyetlen hatalmának nyitott tért s különösen az 1572-ben aug. 24—25-dik közti éjszakán történt párisi vérményegzőben nyilvánult. — Németországnak Franciaországgal való kereskedelmi összeköttetését is megszüntette.

A már ezen idő előtt Franciaországban elterjedt pineau gris nevű szőlő még akkor Némethonban nem volt ismeretes, csakis egyes ritka helyeken s a fent említett esemény ennek elterjedését s evel együtt megesmerését is épen meggátolá. Hogyan terjedt el hát az mégis ugyanakkor?

Erre egy különös esemény derit világot.

Ugyanis abban az időben élt Németországban egy Ruland nevű hihetőleg gazdag ur, ki a pineau gris-t már termő állapotban birta. Egy lakoma alkalmával ennek borát is megízleltette vendégeivel s kitünő jósága magára vonta a közfigyelmet s felébreszté a

vágyat szaporítására. Rulandtól kezdték tehát venni a késalja fát, darabját egy aranyért, s tulajdonosáról elnevezték ruländernek. Ezen szőlő tehát Franciaországban pineau gris- és Németországban ruländer nevek alatt létezett.

A későbbi időkben, midőn a zavarok lecsendesültek s midőn a két ország között az összeköttetés megint helyre lőn állítva, összehasonlítások és tapasztalatok útján reá jöttek, hogy a két félének tartott szőlőfaj csakugyan egy és így a nevek is synonym nevek.

Fekete Pál.

EGYVELEG.

* A gyümölcsök érédesét egy német gyümölcsészeti lap szerint az által lehet legjobban előmozdítani, ha leszedve papirba csavartatnak és valami ládába tétetnek. Ennek az a haszna volna, hogy a késői gyümölcsöt is a szerint és oly mennyiségben volnánk képesek elkészíteni a fogyasztásra, a mennyi éppen a célra folyvást szükséges. —

* Erdésztanári kinevezés. A földmivelés ipar és kereskedelmi m. kir. minister a k. monostori m. kir. gazd. tanintézethez az erdész-tanári állomásra Székely Mihály ideiglenes tanárt — lapunk t. munkatársát — véglegesen kinevezte.

v. Tanítóképezdei gazdasági tanfolyamot rendezett be a ministerium mindazon városokban, hol tanítóképezde és gazd. tanintézet létezik. Legnépesebb a debreczeni felsőbb gazd. tanintézet képezdei tanfolyama 96 hallgatóval, — a kassai kertészeti intézetet 21 hallgató látogatja. Jelen 1872—3-diki tanévben a k. monostori gazd. tanintézetnél is megnyílt a tanfolyam, melyben 29 képezdei nevendék vesz részt.

* Kényelmes gyujtószer. Franciaországban igen kényelmesen használható gyujtószer készítene a törökbuza lemorzsolts csutkájából, olyképen, hogy azt 60 rész szurok és 40 rész olvasztott kátrány-keverékbe mártják, egy perczig benne hagyják, s kivevén, megszáritják, majd 100°C-ra melegített fémlapokra terítik ki, és ezután kötegekbe rakva, kereskedésbe bocsátják. Egy társaság ez üzlettel 30 munkást foglalkoztat, és évenként mintegy 200 ezer frankot keres. Nem ártana e példát nálunk is utánmozni! —

* Országos kölcsönös biztosító-intézet létesítésén fáradozik több buzgó hazafi. E vállalat a tűz-, jég- és életbiztosítási szakmában működend, és az előleges biztonsági alap megalkotására 8%-al garantírozott, ezenkívül az évi nyeresemény 20%-jában mint felülosztalékban részesülő és 20% értékfelettel évenkénti kisorsolás után törlesztendő 3000 drb. 100 frt. értékű részletjegyeket bocsát ki. A részletjegyekre egyelőre csak 50% lesz befizetendő, és pedig: 1) az aláírás alkalmával 10% és részletjegyenként 1 frt létesítési díj — összesen 11 frt; 2) az alakuló közgyűlés megtartása után, az igazgató-választmány által meghatározandó időközökben 40%. További befizetés csak a későbbi évekre fenntartott jég-biztosítási

szakma megkezdésekor, vagy rendkívüli esetek folytán fog az igazgató-választmány által a szükséghez képes kiiratni.

* Gazdasági vándortanári állomásra nyit pályázatot Szebenszék bizottmánya. E vándortanárnak kötelessége leendő a szász gazd. egyesület gyűlésein népszerű előadásokat tartani, — főök és helyi gazd. egyesületeket vagy olvasó köröket alapítani, a falusi tanítóknak a gazdaság köréből vett előadási anyagot közvetíteni, — az anyaeget által rendezett különböző ágazatu gazd. tanfolyamok alkalmával elméleti előadásokat és gyakorlati utmutatásokat adni, — végre az egyesületi igazgatóság megbízásából statisztikai adatokat gyűjteni, jelentéseket tenni, véleményeket adni, telkesítéseknél jószágrendezéseknél közreműködni sat. A vándortanár ezen teendőik teljesítéséért 1400 frt évi fizetést nyer, ha lakhelyén kívül de Szebenszék határára belül működik, kocsit és elszállásolást ingyen nyer. Azon működésért, melyet a szomszédos Szászsebes és Uj-egyház székekben teljesít, 100—100 forintot huz a széki pénztárakból. Folyamodások a kellő bizonyítványok és rövid életrajzzal (curriculum vitae) ellátva f. évi február hó végéig az erdélyi szász gazd. egyesület igazgatóságához nyújtandók be.

sz. A bécsi gazdasági egyetemnél (Hochschule) nagyobb szerű kísérleti állomás berendezését tervezik, — s e tervhez a szomszéd mariabrunni erdészeti akadémia tanári kara is csatlakozik oly formán, hogy az állomáson aztán a kísérlettelek mindkét tudományra (gazdaszat és erdészeti) egyiránt ki fognak terjesztetni. A kísérleti állomások intézményébe a külföld nem ok nélkül helyez ki-váló fontosságot. Csakis a közvetlen kísérletek után szerzett tudományos és tapasztalati adatokból vonhatunk biztos következtetést, s ez alapon kombinálhatunk s cselekedhetünk öntudatosan és helyesen.

sz. A növénymérgek a különféle növény- és gyümölcssevő állatokra feltűnően különböző hatást gyakorolnak. Így pl. a tiszafa lombja a hasított körmüekre nézve nem csak nem mérges, de sőt jeles tápláló és tejelő takarmány; míg ellenben az egypatájukra (ló és számárra) nézve halálos mérge. E fanem érett bogyóit a madarak, sőt az ember is veszély nélkül élvezheti. A bükkmakk kisajtolásánál hátramaradó u. n. olajpogácsa a lóra nézve, mely azt különben örömet eszi, annyira mérges hatású, hogy egyszeri 1½ — 2 fontnyi adag tüdőszélhűdés és fulladás folytán halált okoz; ellenben a szarvas marhának naponta 4 fontot adhatni belőle minden veszély nélkül. Ez anyagnál a mérge nem az olajban, hanem a mag héjában és visszamaradt fehérnyereszeiben foglaltatik. A tölgymakk, a sertések cme kedves csemegéje és hathatos hizlaló szere, a szarvas-marhát a marhavészhez hasonló körjelek között öli meg. A diófa megfagyott vagy megrökönyödött himvirága görcsöket és önkivületet okoz s csakhamar az állat halálát idézi elő. Miután a fáról lehullott virágok rökönységek s e mellett undorítóan csipős és keserű ízűek, a szabadon legelő marha azt ösztönszerűleg kerüli s csak esetleg eszik meg az olyanokat, melyek a fű közé nagyon el vannak vegyülve.

a. A kutyaadó-tárgyában a (poroszországi szász-tartomány központi gazd. egylete következő javaslatot terjesztett a gazdasági ministeriumhoz: „A kutyaadó általános behozatala szükséges a gazdaság érdekében.” A többek közt Dr. Kühn Gyula a hallei gazd. akadémia igazgatója a következő tanulságos és sokak előtt még ismeretlen érveléssel támogatta a fentebbi javaslatot. A galandféreg fejlődési története, s annak azonossága a hójagféreggel (kergeféreg — Blasenwurm) tudományos vizsgálatok, és kísérletek után dönthetetlenül meg van állapítva. A galandféreg egyes izeiben nagy mennyiségű tojás képződik. Amint a tojások kifejlődtek, a vég izek leválnak miközben a féreg feje felül új izek képződnek. A leszakadt izek azután vagy mindjárt felrepednek az állat gyomrában s a tojások az üredékbe szétoszolva jutnak ki a gyomorból, vagy pedig — a mi gyakoribb — a leszakadt iz épen hagyja el a gyomrot, s a tojás csak azután szabadul meg a buroktól, midőn ez a levegőn elrothadt. Ha már most az ilyen tojás esetleg valami takarmányra vagy fűre tapadva más állat gyomrába jut, itt az hogy úgy szóljak kikel, az újszülött átfurja magát a bél és gyomorhártyán s vagy a vérbe kerül, vagy pedig a szövetekben furódik tovább míg az állat valamely tagjában fejlődéséhez alkalmas helyet talál, s itt a galandféreg embriója hójagféreggé alakul át. Így képződik p. o. a kutya galandféreg tojásából, ha az esetleg a juh gyomrába kerül, a hójagféreg, mely az agyba jutva a kergeséget okozza. S megfordítva, ha a kerge juh kóros agyát a kutya felfalja, ennek gyomrában a hójagféreg ismét galandféreggé (*Taenia coenurus*) változik át. Az elősorolt tények elég kézzelfoghatólag igazolják, mennyi veszélynek van ez oldalról a gazda kitéve, s hogy e miatt mennyire kívánatos és célszerű volna a kutyaállományt a gazdaságokban adóztatás segélyével minimumra redukálni.

a. Portland-cementből készült hengerek kezdenek Németországban divatba jönni, s különösen ajánlják azt szegényebb sorsu gazdák számára, miután sokkal olcsóbbak, mint a fa és vashengerek. A nálunk napról-napra emelkedő faárak mellett még tekintetbe vévén saját szegénységünket, azt hiszem ezen új felfedezést méltán ajánlhatjuk gazdáink figyelmébe. A mi ezen eszközök tartósságát és célszerűségét illeti, — erre nézve még hiányoznak a részletes tudósítások, a tapasztalás eredményét azonban annak idejében nem mulasztandjuk el a gazdaközönség tudomására juttatni.

v. A gyomok pusztulása. A múlt ősszel és télelejen uralkodott szelid időjárás egyéb jó oldalai mellett még azon örömdetes körülményt hozza magával, hogy a szántóföldi gyomok nagy részét pusztulásra vitte. Deczember hóban az őszi vetések és tarlókon temérdek apró gyomsarj volt látható. A szelid időben a gyommagvak nagy része kikelt, az eddig járt, bár-kisebb foku fagyok e sarjakat leggyengébb korokban találván, kiölték. — Hogy e körülmény mily kedvező, azt különösen a gyomok szaporasága indokolja. Így pl. a vadmustár, *Synapis arvensis* — 8000, a pásztor tarsóka *Capsella bursa pastoris* 4500, a búdöske *Anthemis cotula* 40000, a diszurtóvis *Sanchus ole-*

raceus 19000, a konkoly *Githago segetum* 3000, a közönséges sóska *Rumex acetosella* 13000, a pipacs *Papaver Rhoeas* 50,000 magot is hoz. Ezekhez járulnak még számos, még gazdagabban magzó gyomok, melyek valódi csapást képeznek a gazdára nézve. Amit tehát ezen ellenségek irtására a vetőmag gondos megtisztítása s rendes tájajmegmunkálás által a gazdának tenni kellett volna, azt az időjárás kedvező volta részben elvégezte.

v. A luczernamag hamisítása a komlóluczerna — *medicago lupulina* — magvával. A komlóluczerna magva nagy hasonlósággal bírván a közönséges luczerna magvához, ez utóbbinak megkeverésére nagyon alkalmas, úgy hogy a valódi luczerna mag tömegéhez $\frac{1}{4}$ részig hozzákeverhető anélkül, hogy azonnal fölismerhető volna. A két mag abban különbözik egymástól, hogy a komlóluczerna magva jobbra szabályos vesealakú bir s középed nincs bevágása, míg a közöns. luczerna magva nagyobb, szabálytalan, s világosan látható bevágást mutat. Az e fajta megkeverésnek a hátránya az, hogy a komlóluczerna csak egy éves növény s így a luczernavetésből hamar kipusztul, az utána nyert takarmány pedig mind minőség, mind mennyiség tekintetében hátrább áll a közönséges luczernánál. — Vegyük tehát a magot jóhírű megkeverésből, vagy termeljük magunk. —

v. A kender és len trágyázása konyhasóval. — Olaszország és Hollandiában tapasztalták, hogy a tengerpart vidékein, a meddig csak a szél nagyobb mennyiségű vizpárát s ezzel együtt sok sót is viszen, a kender és lennek szála sokkal finomabb és hajlékonyabb. — A len és kender alá alkalmazott sótrágyázati kísérletek is azt igazolták, hogy a konyhasó után e növények mind több, mind finomabb szálát adtak, a dohánynál pedig a levelek szívásabbak, a bordák pedig hajlékonyabbak lettek. — A só alkalmazását illetőleg a len és kender alá az eljárás abban áll, hogy az utolsó szántás előtt holdankint mintegy 2 mázsa só egyenletesen kiszórandó. A só mellett természetesen még más trágyát is kell a földnek kapnia. — Ha valahol, úgy bizonyára Erdélyben lehetne ezt alkalmazásba venni, hol a só oly bőven van, hogy még a folyóba is hanyják! —

* Vasutvonalaink szaporodása az elmúlt 1872. évben a következő: a magyar korona területén 126.8 mértföld, a birodalom másik felében 149.3 mértföld, összesen 276.1 mértföldnyi vasutvonalak adattak át a forgalomnak. Összes vasuthálózatunk terjedelme magyar földön 713.6, osztrák földön 1126.3, összesen kereken 1840 mértföld.

* Olcsó jégtartó készítése a következőleg eszközölhető: tetszés szerinti téren — legcélszerűbben árnyékos helyen — a pusztta talajon vagy tisztaság tekintetéből mintegy 8" magasságra felhalmozott mohán vagy fűrészponton télnék idején lehetőleg nagy jégdarabokat rétegenként és kör alakban — mely körnek átmérője az eltartani szándékolt jégmennyiségtől függ — szorosan egymásra illesztünk, a támadt réseket pedig tört jéggel kitöltjük és az egészet vízzel megöntözzük. Ha az első réteg ily módon tömör egésszé fagyott, egy második réteg

rakásához fogunk és így folytatjuk 9—10 lábnyi magasságig. A támadt jégkup most $2\frac{1}{2}$ — 3" vastagságnyi erdei mohából köpenyet nyer és az egész jégtömeg felé egyszerű oszlopokon nyngvó szalmatetőt emelünk; mely a kupnál 2 lábnyival magasabb és azt seholsem érintse. Ha jégre van szükségünk, a kup tetejét — a világért sem oldalát — kifedjük és a szükséges mennyiséget letörve a nyílást ismét gondosan elzárjuk. Ezen eltartási mód szerint, melyet melegen ajánlunk kivált vidéki t. olvasóink figyelmébe, a jég egy idénytől a másikig teljesen ép marad. —

* Gőzvíz-fűtés. Baló Mátyás pesti főreáltanodai vegytanár a fűtési rendszerek tárgyában dolgozatot adott be a városi tanácshoz. E közérdekű dolgozathoz következőket emelünk ki: Nagyobb épületek fűtésére csak központi rendszerek ajánlhatók; melyeknek általában egy tüzelő helyük és egy kéményük van, és ezek ellenében a kemenczefűtés semmi előnnyel nem bír. A központi fűtőrendszerek következők: melegvíz-fűtés, forróvíz-fűtés alacsony nyomással, ugyanilyen magas nyomással, gőzfűtés gőzvíz-fűtés és légfűtés. A három első rendszerrel a melegség továbbvezetésére a víz magasabb hőmérséknel való kiterjedése használtatik, a következő két rendszerrel hő forrás a vizgőz, a hatodiknál a fölmelegített levegő. Ezen

rendszerek közül szerző a gőzvíz-fűtés rendszerét ajánlja, mint a mely a többiek fölött azért előnyös, mert a fűtés nem szabad, hanem kötött meleggel eszközöltetik, mely meleg csak ott szabadul ki hol a gőz folyékony vízzé sűrűsödik. A gőzvíz-fűtés legegyszerűbb kezeléssel, legkevesebb veszéllyel és bajjal jár, legolcsóbb, és a legnagyobb épületeknél is elegendő egy tüzelőhely. Minden 1000 köbláb fűtése 24 órán keresztül kemenczefűtés átlagosan 6 krba, légfűtésnél 4-be, meleg gőzfűtésnél pedig $3\frac{1}{4}$ -be, forró-víz-fűtésnél $2\frac{1}{2}$ -be, légfűtésnél $2\frac{1}{2}$ -be, gőzvíz-fűtésnél pedig $1\frac{1}{2}$ krba kerül. A gőzvíz-fűtés berendezésének ára ugyan nagyobb minden más rendszerénél, de a kemencze-fűtésnek csak $\frac{1}{2}$ -dát teszi; készülékei aránylag legkevesebb elhasználásnak vannak alávetve és a berendezési költség aránylag annál kisebb, minél nagyobb az épület. Ezen gőzvíz-fűtési rendszer van behozva a m. k. egyetem új vegytani épületében, s ott teljesen jónak bizonyult be.

TARTALOM: Gyümölcsseim (folyt). — Gazdasági hitelünk és fejlesztésének eszközei. — Társalgó: Szőlőszetünk haladása az 1872-dik évben. — A gazd. naptár-pályázata ügyében. — Levelezés. — Egyveleg. — Piacziárak. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.
Főmunkatárs: VÖRÖS SÁNDOR.

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A h e t i v á s á r		Egy osztrák mérő = 2 erdélyi véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta b u z a	elegy b u z a	rozs	zab	török b u z a	széna	szalma	tüzifa	marha hus
á r a k r a j e z á r o k b a n.										
Kolozsvár	január 23.	750—770	550—564	440—460	136—144	340—356	175	115	1450	22
Nagy-Varad	január 14.	640—650	420—440	380—410	140—160	300—320	170	110	1100	24
Maros-Vásárhely	január 9.	570—618	436—460	400—420	100—118	—	150—180	110—130	1600	18
Károly-Fehérvár	január 11.	715—725	540—550	475—495	138—152	—	136—140	120—124	1200	20
Nagy-Szeben	decz. 31.	573—653	480—533	380—420	120—147	347	100—105	70	800	18
Brassó	decz. 31.	557—624	501	400—412	161—168	322	—	—	—	16
Beszterce	január 14.	600—740	490	480	100	—	100—140	60—90	750	20
Nagy-Enyed	január 9.	640—675	550—600	440—480	135—150	—	160—170	40—50	1100	18
Szamosújvár	január 20.	600—680	480—520	380—420	100—110	—	200	50	1400	18
Deés	január 21.	620—660	500—600	420—440	90—100	—	190—200	75—100	800	18
Torda	január 4.	670—730	540—530	460—490	136—140	—	170—175	80—100	1400	20

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 77 frt — kr. Ezüst árkelet 106.90.

Bécsi marhavásár: Felhajtott 2783 drb. hizó ökör, forgalom élénk, gallicziai $33\frac{3}{4}$ —36 frt, magyar és német ökör 33— $36\frac{1}{3}$ frt a vágósúly mázsája.